

Clubs de lectura infantils i juvenils, una manera d'estirar el fil per conèixer un bon llibre i compartir-lo.

Laia Ventura Riera. Bibliotecària

Un club de lectura acostuma a ser un grup de persones que es reuneixen periòdicament per comentar un llibre que estan llegint o bé que ja han llegit.

En els darrers anys, cada cop són més els espais on se celebren aquest tipus de reunions, tot i que en gran part van adreçades a públic adult, ja en podem comptar amb força d'aquestes per a nens i nenes o joves.

Són molts els fils que cal teixir en el camí d'un infant o jove perquè s'animi a participar en un club de lectura i sobretot que s'hi mantingui fidel.

Abans de començar un club de lectura cal, però, que ens plantejem algunes coses com on el volem fer: a l'escola, a la biblioteca, al centre cívic, al bar; a quina franja d'edat l'adreçarem: de 8 a 12, de 13 a 16, de 16 a 18; si volem que sigui temàtic o no —per exemple de *fantasy*—; etc.

que han fet alguns dels clubs de lectura que funcionen actualment.

Perquè el nostre club de lectura tingui èxit, cal que estructurarem les sessions per tal que esdevinguin dinàmiques i àgils. Així el públic a qui les adreçem trobarà l'equilibri entre la lectura en solitari i la reunió amb el club, on es comparteixen experiències i s'aprèn, a més de divertir-se.

Però com fer un club de lectura infantil o juvenil? Amb qui aliar-se? D'on treure la poció màgica? Tot seguit coneixereu algunes de les fórmules que s'utilitzen per tirar endavant un club de lectura infantil o juvenil i obtenir-ne un bon resultat.

Escola i biblioteca

On la biblioteca pública es posa d'acord amb una escola de primària o un institut i organitzen un club de lectura conjuntament.

Les reunions es poden fer al centre d'ensenyament o bé a la biblioteca, i dins o fora de l'horari lectiu.

Amb aquesta fórmula s'assegura un públic i treballen coordinadament escola i biblioteca.

Aquest seria el cas del Club de lectura infantil de la Biblioteca de Montbau (Barcelona) i de la Biblioteca Municipal de Cabezo de Torres (Múrcia).

Un altre exemple és el Pla de lectura que ofereix la Biblioteca Can Butjosa (Parets del Vallès), on la biblioteca presenta mensualment 5 llibres a totes les escoles del municipi i són ells qui trien quin llibre volen llegir. Els visiten periòdicament, parlen de les lectures i els les renoven, deixant-les novament en dipòsit. Molts lectors, que no han tingut temps de llegir-se tots els llibres que voldrien, un cop retornat el lot van a buscar-lo a la biblioteca.

Contactes: Biblioteca Albert Pérez Baró de Montbau: bbarcelonam@diba.cat; la Biblioteca Municipal de Cabezo de Torres (Múrcia) <http://www.rmbm.org/bibliotecas/biblioteca.php?id=3> i la Biblioteca Can Butjosa de Parets del Vallès: bibut@parets.org

Tallers literaris a la biblioteca o a l'escola

En aquests tallers es combina la lectura fragmentada d'un llibre amb activitats, com: jocs, descobriments, teatralitzacions, etc.

Aquest taller normalment es temporalitza en unes 10 sessions aproximadament i en trobades d'un a dos cops per setmana, com es realitza als estius a la Biblioteca Ca n'Altimira (Cerdanyola del Vallès) i a la Biblioteca Municipal Ernest Lluch (Vilassar de Mar).

Un altre taller literari és *El cau dels somnis*, iniciat a la Biblioteca Joan Miró (Barcelona) i que actualment s'ofereix a més biblioteques del Consorci de Biblioteques de Barcelona. Està adreçat a nens/es de 7 a 10 anys i es reuneixen un cop al mes. En aquestes trobades es presenten 2 àlbums il·lustrats, 2 llibres de narrativa, 1 llibre de coneixements i altres materials audiovisuals. I els participants reben un diari de

És molt important establir les regles de funcionament del club des del primer dia. Segons Anne Downes d'Opening The Book, les cinc regles bàsiques són:

- El respecte mutu. No fer comentaris que puguin ofendre algun altre.
- No parlar de temes personals.
- Respectar el torn de paraula.
- Establir un temps de paraula límit.
- I que no cal acabar el llibre si no agrada.

Un altre aspecte bàsic és ser molt constant en la difusió personalitzada de l'activitat. Tots coneixem aquells nois o noies que es passegen per l'escola o la biblioteca i que són susceptibles de participar en aquest tipus d'activitats, o aquells que són els líders d'un grup i que si aconseguim atreure'n l'atenció de ben segur que en podrem treure uns quants interessats.

Un altre ingredient molt important és la tria. Si anem perduts en aquest aspecte hi ha eines que ens poden orientar llargament, com per exemple:

- Al·lots El petit príncep: Ressenyes de llibres infantils i juvenils: <http://alotspetitprincep.blogspot.com/>
- Bib. Botó: la wiki: <http://jimboto.wikispaces.com>
- La selecció que la Fundació Germán Sánchez Ruipérez publica cada any.
- Servicio de Orientación de Lectura Infantil y Juvenil: www.sol-e.com
- I la selecció dels millors llibres de l'any que es fa a *Faristol*.

De tota manera, sempre hi ha alguns títols que funcionen millor que altres. Al final d'aquest article, trobareu un annex amb la tria de llibres

lectura on poden plasmar les seves opinions i/o emocions en forma de dibuix o text.

Contactes: Biblioteca Ca n'Altimira de Cerdanyola del Vallès bcerdanyola@diba.cat, Biblioteca Municipal Ernest Lluch de Vilassar de Mar biblioteca.municipal@vilassardemar.cat i Biblioteca Joan Miró (Barcelona) b.barcelona.jm@diba.cat.

Jurats literaris a escoles, instituts o biblioteques

El Premi «Atrapallibres» i el Premi «Protagonista Jove» són, des de fa anys, unes de les tipologies de club de lectura infantil i juvenil, respectivament, més esteses a casa nostra.

Són els lectors qui trien, dels llibres prèviament seleccionats, quin serà el premiat en la seva categoria.

Hi ha clubs que llegeixen simultàniament el mateix llibre i n'hi ha d'altres en què cada lector en llegeix un de diferent, i on es realitzen activitats complementàries similars a les dels tallers literaris.

Alguns dels llocs on organitzen aquest tipus de club de lectura són: l'IES Serra de Marina (Premià de Mar), la Biblioteca Armand Cardona (Vilanova i la Geltrú), la Biblioteca Josep Badia (L'Ametlla del Vallès), la Biblioteca de Búger (Mallorca) i el CEIP d'Almenar, etc.

Contactes: IES Serra de Marina de Premià de Mar www.serrademarina.cat, Biblioteca Armand Cardona de Vilanova i la Geltrú b.vilanovag.act@diba.cat, Biblioteca Josep Badia de L'Ametlla del Vallès b.ametllav.jbm@diba.cat, Biblioteca Búger bibliotecadebuger@yahoo.es i CEIP Almenar www.xtec.cat/centres/c5007992/.

Clubs de lectura infantils i juvenils en llibreries

Un exemple seria el que realitza la llibreria

FNAC, adreçada a lectors de 7 a 14 anys. Els organitza en tres grups: el grup Mark Twain, de 7 a 8 anys; el grup Robert L. Stevenson, de 9 a 11 anys; i el grup Jules Verne, de 12 a 14 anys. Es reuneixen un cop al mes i comenten el llibre llegit, fan activitats complementàries i sovint hi conviden l'autor.

El club també disposa d'un espai a internet on els socis poden trobar informació de les trobades, llibres, etc.

Contacte: FNAC <http://www.clubcultura.com/fnacjoven/>.

Itineraris lectors

Hi ha biblioteques que ofereixen un ampli ventall de clubs de lectura per a totes les edats, i tallers i activitats complementàries adreçades a fomentar la lectura.

Un exemple molt significatiu seria el cas de la Biblioteca Josep Soler i Vidal (Gavà) on, un cop l'any, s'uneixen el club de lectura juvenil i el d'adults amb una mateixa lectura, molt ben triada. Amb aquesta activitat trenquen la frontera cap al camí adult que a molts joves els costa travessar, tot i tenir bon nivell lector els avergonyeix expressar-se davant d'un públic que no és de la seva edat.

Contacte: Biblioteca Josep Soler de Gavà bgavajsv@diba.cat.

Clubs joves

Hi ha clubs adreçats únicament a joves on cada trobada sol tractar un tema. A la reunió es presenten lectures de ficció sobre el tema, pel·lícules, etc. I a partir d'aquí s'inicia un debat. Aquestes reunions es complementen amb visites a exposicions, *role-playing* i cinefòrums. Com és el cas del centre de la Fundación Germán Sánchez Ruipérez (Salamanca) i de la Biblioteca Pompeu Fabra (Mataró).

Contacte: Fundación Germán Sánchez Ruipérez <http://www.fundaciongsr.es/salamanca/> i la Biblioteca Pompeu Fabra de Mataró b.mataro.pf@diba.cat.

Altres tipologies de clubs

Hi ha clubs que no es reuneixen mai, que funcionen per una cadena de lectures. Els lectors recomanen un llibre i llegeixen els que recomanen els altres a través de ressenyes en els llibres o bé a través de *posts* al bloc del club.

Hi ha clubs de lectura on no es llegeix el mateix llibre simultàniament, sinó que dels llibres que presenta el/la coordinador/a cada lector tria el que li ve de gust i el comenta a la resta de companys. Com fan a la Biblioteca de Peñaranda de Bracamonte (Fundación Germán Sánchez Ruipérez).

Contacte: <http://www.fundaciongsr.es/>.

Un altre cas molt singular és el que van tirar endavant a la Biblioteca Municipal Cristóbal Balzategoza (Vila Joiosa, Alacant). Davant la manca de públic per crear un club de lectura infantil/juvenil i un d'adult, els van unificar, convidant també mares i pares a participar-hi. En la primera ocasió van triar *Matilda* de Roald Dahl.

Contacte: Biblioteca Municipal Cristóbal Balzategoza de Villa Joyosa <http://www.villajoyosa.com/sites/biblioteca/>.

Finalment, volem donar-vos algunes recomanacions, si sou vosaltres els qui voleu organitzar un club infantil o juvenil: cal fer-ne molta publicitat, sobretot en els centres d'ensenyament; a l'hora de programar les reunions és molt important tenir en compte l'horari escolar; i sempre funciona oferir-los berenar, que ajuda a deixar un bon gust de boca.

Bibliografia

ALONSO, Pura [et al]. «Primer encuentro de clubes de lectura: Biblioteca Pública del Estado de Guadalajara», dins: *Educación y Biblioteca*, núm. 113. Madrid: Tilde, 2000. Pàg. 4 -12.

BOLAND, Elisa. [en línia] «Recomendar libros a los adolescentes y a los jóvenes, una propuesta bibliográfica», dins *Imaginari*, núm. 73, 20 març 2002. Disponible a: <http://www.imaginario.com.ar/07/3/boland.htm> (Consulta: 12 de setembre de 2009).

CALVO, Blanca [en línia]. *Receta para un club de lectura*. [s.l.: Ministerio de Cultura, 200?.] Disponible a: <http://travesia.mcu.es/receta.asp> (Consulta: 22 de juliol de 2009).

CARRILLO, Mercè. *Llegim plegats: històries dels clubs de lectura*. Barcelona: Angle, 2008. ISBN: 978-84-96970-42-7.

Consorci de Biblioteques de Barcelona [en línia]. Barcelona: Ajuntament... Disponible a: <http://www.bcn.cat/biblioteques/> (Consulta: 4 de setembre de 2009).

ESCARDÓ, Mercè. *La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador*. Paret del Vallès: Ajuntament, 2002. ISBN: 84-95584-09-3.

Opening the book [en línia]. [s.l.: s.n., 200?.] Disponible a: www.branching-out.net (Consulta: 10 d'agost del 2009).

VAN RIEL, Rachel. Olive Fowler. *Opening the book: finding a good read*. Nora Irvin, 1996. ISBN 0-907734-47-2.

Xarxa de Biblioteques Municipals [en línia]. Barcelona: Diputació, 2009. Disponible a: www.diba.cat/biblioteques (Consulta: 4 de setembre de 2009).

Annex

Tria de llibres que alguns clubs fan servir en les seves tertúlies

En els clubs de lectura infantils:

ARMUJO, Consuelo. *Los batautos*. SM, 2000.
BYNG, Georgia. *Molly Moon i l'increïble llibre d'hipnotisme*. Cruïlla, 2002.
CASALDELREY, Fina. *El misteri dels fills de la lluna*. Cruïlla, 1996.
DAHL, Roald. *Matilda*. Empúries, 2006.
LINDO, Elvira. *Manolito Gafotas*. Alfaguara, 2003.
LOWRY, Lois. *Anastasia Krupnik*. Columna, 1997.
MARTÍN, Paco. *Les coses de Ramón Lamote*. Cruïlla, 1989.
SEMPÉ; GOSCINNY. *El petit Nicolàs*. La Galera, 2002.
TEIXIDOR, Emili. *L'amiga més amiga de la formiga Piga*. Cruïlla, 1996.

I en clubs de lectura juvenils:

ANGLADA, M. A. *El violí d'Auschwitz*. Columna, 2008.
CHAMBERS, Aidan. *Postals de terra de ningú*. Empúries, 2001.
DAI, Le Guin. *Balzac i la petita modista xinesa*. Edicions 62, 2002.
FERNÁNDEZ PACHECO, Miquel A. *Los zapatos de murano*. Siruela, 1999.
GRIPE, Maria. *Els escarabats volen al capvespre*. Cruïlla, 1991.
HUXLEY, Aldous. *Un món feliç*. Proa, 2008.
KERR, Judith. *De quan Hitler va robar el conill rosa*. Empúries, 1998.
KRESSMANN TAYLOR, Katherine. *Adreça desconeguda*. La Magrana, 2008.
LIENAS, Gemma. *Bitllet d'anada i tornada*. Empúries, 2001.
NELLO, David. *Després d'en Marcel*. Destino, 2003.
PASCUAL, Emilio. *Días de Reyes Magos*. Anaya, 2008.
PAUSEWANG, Gudrun. *La traïdora*. Barcanova, 2001.

PEDROLO, Manuel de. *Mecanoscrit del segon origen*. Edicions 62, 2007.
RIBAS, Mercè. *Els somnis de la Nassima*. La Galera, 2000.
RUIZ ZAFÓN, Carlos. *El príncep de la boira*. Planeta, 2006.
SALINGER, J. D. *El vigilant al camp de sègol*. Empúries, 2006.
SEPÚLVEDA, Luis. *Un viejo que leía novelas de amor*. Círculo de Lectores, 2001.
SETVENSON, R. L. *El cas misteriós del Dr. Jekyll i Mr. Hyde*. La Galera, 2007.
SIERRA I FABRA, Jordi. *Les fúries*. Grup Promotor, 2001.
SIERRA I FABRA, Jordi. *La memòria dels éssers perduts*. Cruïlla, 1998.
VIEIRA, Alice. *Quadern d'agost*. Barcanova, 1998.